

Český audiovizuální průmysl si v roce 2024 vybral pauzu v době nevýhodných pobídek a soustředil se na přípravu podmínek pro nový růst, stoupla česká VOD tvorba a reklama

Česká audiovize hlásí celkově propad za uplynulý rok 2024 na necelých 10 miliard z původních 13,5 mld. v roce 2023, což je pokles přibližně o 27 %. Došlo k očekávanému propadu v oblasti zahraničního servisu o 40 %, protože pobídky 20 % nemohly konkurovat ostatním státům. Tento fakt Asociace producentů avizovala – i proto tolik bojovala za změny, jako například navýšení pobídky na 25 % nejen pro zahraniční produkce natáčející v České republice. Pokud by ke změnám nedošlo, situace by se stala do budoucna neudržitelnou. Poptávka zahraničních produkcí po natáčení v tuzemsku díky řadě opatření již v tuto chvíli roste, ale návratu na vrchol předchází dlouhodobý a pozvolný proces opětovného růstu. Kde audiovize vloni narostla, to je česká VOD tvorba a oblast reklamy. Na všech frontách se daří české animaci.

„Pokles roku 2024 odráží to, před čím APA varovala. Pokud by se vládě nepodařila reforma audiovizuálního systému, česká audiovize by se propadla do stagnace nebo poklesu. To se naštěstí neděje. Od ledna 2025 máme nový Státní fond audiovize s dvojnásobným rozpočtem a vylepšenými pobídkami. Letošní rok tak opět přináší růst a nové příležitosti. A nejde jen o reformu Fondu, ruku v ruce s tím šla dlouho potřebná reforma financování veřejnoprávní televize. Ta je zásadním investorem do audiovize, včetně menšinových a nekomerčních projektů, dokumentů, animace a tvorby pro děti a mládež. Česká audiovize je stále velmi dynamická, diváci mají domácí tvorbu rádi, je radost sledovat, jak rostou i soukromé platformy a televize, které výrazně investují do kvalitní domácí tvorby. Tuzemský audiovizuální průmysl má velký potenciál opřený o silné tvůrce a talent napříč generacemi. Klíčová teď bude debata, jak zajistit důstojné podmínky pro jejich práci. Jako producenti se chceme zasadit o prostupnou, férovou a udržitelnou audiovizi,“ říká předseda APA Vratislav Šlajer.

Novela zákona o audiovizi přinesla i další zásadní změnu, kdy **výše pobídek pro animaci a digitální produkci je dokonce 35 %**. Navíc pobídky v České republice jsou pro filmaře velmi rychle dostupné, co se týče administrace, a výhodné ohledně dalších procesních finančních výdajů. Novelizace také přinesla **samostatný pilíř pro animaci a gaming**. A díky **kreativním voucherům**, které administruje Ministerstvo kultury z Národního plánu obnovy, do audiovize přibýlo dalších 200 mil. korun.

Obrat reklamního odvětví necelých 2,5 mld. po loňském mírném poklesu **o 13 % opět narostl, a dokonce překonal zatím nejvyšší číslo z roku 2022**. Zakázková reklamní tvorba letos stoupla dokonce o 400 mil. na celkový obrat 1,4 mld., důvodem je například výrazný nárůst v počtu natáčecích dní, a to o 40 %, a zároveň celkový růst ekonomiky. V souladu s trendem z předchozích let do České republiky míří hlavně větší zakázky, zatímco menší jednodenní či dvoudenní servisní projekty zůstávají buď v domácí zemi, nebo míří stále do levnějších zemí Evropy. S nimi je konkurenční boj postavený zejména na kvalitě profesí v České republice nicméně cenově předem prohraný. Výjimku tvoří ti, kteří se do tuzemska vracejí pravidelně a jsou ochotni přicestovat kvůli kratší zakázce za garantovaným „production value“. Zajímavý je i ukazatel průměrného rozpočtu u zahraniční zakázky, který je stejně jako v loňském roce trojnásobně vyšší (3,7 mld.) než u českých reklamních projektů, a to i přestože toto číslo nezahrnuje honoráře hlavních tvůrců ani postprodukci. To ukazuje na fakt, že rozpočty na českou reklamu jsou stále ve srovnání se zahraničím nesrovnatelně nižší.

Česká republika, i **přes loňský výrazný pokles celkového objemu zahraniční audiovizuální produkce, zůstává klíčovou destinací pro mezinárodní filmové projekty**. Vloni Praha hostila dvě mimořádně náročné a prestižní sci-fi produkce. První byl seriál **Blade Runner 2099** pro platformu Amazon Prime, který v České republice realizovala produkční společnost Film United. Jeho přípravy a natáčení ve druhé polovině roku zcela zaplnily areál Barrandovských studií včetně přilehlých pozemků. Druhým byla další řada seriálu **Foundation** (Nadace), inspirovaného klasickou knižní sérií Isaaca Asimova. Výrobu v Česku zajistila společnost Milk and Honey Pictures. V ČR se točil v roce 2024 například i

původní německý sci-fi seriál City of Blood pro Disney+, pokračovala také práce na druhé řadě historického dramatu Císařovna pro Netflix.

Pokles v oblasti zahraniční zakázek byl způsobený především **ztrátou konkurenceschopnosti filmových pobídek**, významná část amerických i evropských produkcí se tak přesunula jinam. APA proto dlouhodobě podporovala prosazení novely audiovizuálního zákona (platná od 1. ledna 2025), která pobídky navýšila. Rok 2024 ukázal i na **nedostatek ateliérové kapacity v České republice**. Dva největší projekty obsadily klíčové ateliéry na Barrandově i v Prague Studios na mnoho měsíců, včetně doby mimo samotné natáčení. Další potenciální zahraniční projekty proto musely hledat zázemí jinde. Audiovizuální průmysl čelí i ve světě **proměně diváckých návyků, vysokým nákladům spojeným s přechodem na nové distribuční modely a dopadům hollywoodských stávek**, které zásadně omezily vývoj i realizaci nových projektů. **Pozitivní zprávou** jsou přípravy na zřízení **zastoupení České filmové komise ve spolupráci s Generálním konzulátem ČR v Los Angeles**, které výrazně posílí naši přítomnost v centru světového filmového a televizního průmyslu. Naše země je tak na cestě k obnově výsostného postavení mezi lídry evropské audiovizuální produkce.

Česká VOD tvorba zaznamenala rekordní nárůst na 381 mil., zatímco došlo k poklesu v oblasti filmů a seriálů. Česká tvorba ale dlouhodobě pokračuje ve stoupajícím trendu, přestože je objem nižší než v roce 2023. Ten byl výjimečný souběhem několika velkých projektů. **Celkově v oblasti celé české tvorby došlo sice k poklesu o 13 %**, ale v předchozím roce byl zaznamenán nárůst o 413 mil. K tomu novela zákona o audiovizi zavedla řadu změn, kdy se **nový Státní fond audiovize (SFA) zaměřuje právě na podporu filmové tvorby, dokumentárních filmů a seriálů**.

mil. Kč	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
České filmy a seriály	646	852	921	1 040	1 522	1 241	919	1 268	1 732	2 145	1 871
Zahraniční produkce	3 354	3 704	3 575	3 158	4 926	6 337	5 746	8 737	11 256	9 226	5 505
Reklama	1 960	2 203	2 027	2 131	1 753	1 886	1 055	1 866	2 451	2 140	2 498
Celkem	5 960	6 759	6 523	6 329	8 201	9 464	7 720	11 871	15 439	13 511	9 873

Uvedené obraty poskytli členové APA, která v současné době sdružuje 167 nezávislých producentských společností.

APA pokračuje ve spolupráci s **regionálními filmovými kancelářemi** a krajskými odbory kultury na tvorbě regionálních dotačních programů pro audiovizi. V loňském roce se již naplno rozběhly oba **nové dotační programy v Ústeckém a Moravskoslezském kraji**, které jsou financovány z Operačního programu Spravedlivá transformace. V roce 2026 se k nim přidá i Karlovarský kraj. Výrazně se tak navýšila, a ještě navýší částka, kterou regiony do produkce audiovizuálních děl pro kina i televizi a VOD platformy investují. Bohužel jeden z nejúspěšnějších regionálních projektů — **Jihomoravský nadační filmový fond**, který dlouhodobě slouží jako vzor pro ostatní dotační programy a má mimořádné výsledky i pozitivní dopad na rozvoj lokální audiovize, **čelí bezprecedentnímu tlaku ze strany Ministerstva financí**. To zpochybňuje jeho existenci, stejně jako dalších nadačních fondů zřízených samosprávami po celé ČR včetně Pražského audiovizuálního fondu. APA je plně na straně regionálních samospráv, které s právním výkladem zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, vydaných Ministerstvem financí, nesouhlasí. **Oba audiovizuální fondy jsou maximálně transparentní, efektivní a umožňují rozvoj české i regionální audiovize**. Zakladatelé Jihomoravského filmového nadačního fondu, Statutární město Brno a Jihomoravský kraj v tuto chvíli nepřístupují k ukončení činnosti fondu, zároveň však doporučují omezit náklady fondu na nutné provozní a nevstupovat do nových závazků s žadateli. V jednání je možnost posunutí termínu pro rozhodnutí na podzim tohoto roku.

Mnoho let jsme svědky velkých mezinárodních úspěchů animace, kterých dosahují zejména, ale nejen, krátká animovaná díla vytvořená v České republice. Naše země je známá silným kreativním potenciálem, který představují studenti a absolventi mnoha animačních škol. Čeští producenti se naučili vyhledávat tyto talenty a zapojovat je do koprodukčních projektů, které dosahují vysoké technické i obsahové kvality svých filmů. Mnohé z nich potom získávají mezinárodní věhlas a festivalová ocenění. Velkým předpokladem pro posílení animačního průmyslu jsou zejména současné pozitivní legislativní změny. APA se snaží procesu rozvoje animačního průmyslu napomáhat eventy, které vedou například k posílení a vytváření koprodukčních vazeb, vzdělávání profesionálů nebo prezentací české animace na mezinárodních fórech. **Rok 2024 představoval další průlom a úspěchy pro českou animaci**, mladí animátoři a animátorky se prosazovali ve světě a v České republice posbírali také řadu ocenění. Celkem devět animovaných filmů bylo vybráno k účasti na festivalu v Annecy, **Život k sežrání** získal prestižní ocenění Contrechamp Jury Award, bodovaly i snímky **Electra** a **Tonda, Slávka a kouzelné světlo**. Život k sežrání byl dokonce nominovaný ve dvou kategoriích, nejlepší animovaný film a nejlepší evropský film, na prestižní Evropské filmové ceny. Krátký film **Plevel** se účastnil řady významných mezinárodních festivalů (v Cannes, soulském Bucheonu nebo v Buenos Aires, na řadě z nich získal i ocenění).

Mezi zahraniční úspěchy českých filmů a dokumentů za rok 2024 se řadí světové premiéry na Berlinale – **Ještě nejsem, kým chci být** (celkem přes 60 festivalů) a **Redakce**. V Kodani na CPH:DOX proběhly světové premiéry dokumentů **Hranice Evropy** a **Lišejníky**. Na MFF Karlovy Vary bylo uvedeno celkem 24 českých filmů, v soutěžích pak **Světýlka**, **Mord** (Zvláštní uznání poroty v Hlavní soutěži), **Od marca do mája** (Zvláštní uznání v soutěži Proxima), **Vlny** získaly Hlavní diváckou cenu, dále pak **Ema a smrtihlav** a **Tonda, Slávka a kouzelné světlo**. Na festivalu v Benátkách si odbyly světové premiéry filmy **After Party**, **Je to ve hvězdách** a **Křehký domov** (VR). Na mezinárodním festivalu ve Varšavě bylo uvedeno 5 českých filmů – **Válka policajtů**, **Rok vdovy**, **Velikonoční pondělí**, **Joko** a dokument **Válečný zpravodaj**, který získal **Cenu za nejlepší celovečerní dokument**. V Busanu byl v mezinárodní premiéře uveden film **Ta druhá**, v Tokiu ve světové premiéře snímek **Nahoře nebe, v dolině já**. Na Tallinn Black Nights FF bylo uvedeno celkem 13 filmů, z toho v mezinárodní premiéře **Amerikánka** a ve světové premiéře **Nikdo mě nemá rád**. Vloni Česká republika **bodovala i na Oscarech**, toho studentského získal film **Krajan**, který se také dostal short list v kategorii Nejlepší krátký film, českým kandidátem na Oscara v kategorii Nejlepší mezinárodní zahraniční film byly **Vlny, které se také dostaly na short list**.

Z podnětu APA vzniká řada studií, ty poslední se týkají **diváckých návyků a exportovatelnosti filmů** (přeshraniční distribuce z hlediska producentů). Ze studie diváckých návyků vyplývá, že klesá zájem o sledování televize a TV vysílání ustupuje u mladších generací odloženému sledování, zvyšuje se obliba VOD platform. U mladých vzrůstá i počet těch, kteří preferují zahraniční produkci v originále s titulky. Přibývá lidí, kteří nebyli v kině ani jednou za rok, ale ti, kteří chodí, chodí častěji. Hlavní bariérou pro návštěvu kina je cena lístku a brzké uvedení kinopremiér na platformách. Zároveň hlavním motivem návštěvy kina již není technická kvalita promítání, ale touha vidět novinky a setkání s přáteli. Zaznamenána byla i únava z předplatného na VOD platformách, kdy lidé začínají preferovat kvalitu před kvantitou. Tržby v tuzemských kinech šly díky inflaci meziročně dolů o necelé 1 %, činily 2,26 mld. Nakonec ale **tuzemská kina** navštívilo jen o 2 % diváků méně, návštěvnost byla zhruba 13 miliónů diváků, což je pokles o 290 000 diváků. Mírně poklesla návštěvnost multiplexů.

APA – Asociace producentů v audiovizí

Kontakt: Martina Reková, martina.rekova@4press.cz, +420 731 573 993, Klára Bobková, +420 731 514 462, klara.bobkova@4press.cz, Národní 28, Praha 1, www.asociaceproducentu.cz